

ПОСЛЕДНИЯТ КОНТИНЕНТ

АО

TERRY PRATCHETT

THE LAST CONTINENT

©Terry and Lyn Pratchett, 1998

First published in 1998 by Transworld Publishers.

Transworld Publishers is part of the

Penguin Random House group of companies

cover illustration copyright © Josh Kirby

DISCWORLD® is a trade mark registered by Terry Pratchett

All rights reserved.

Тази творба е художествено произведение. Описаните имена, персонажи, места и случки са продукт на въображението на автора. Всички изказвания, случки, описания, информация и материали от всякакъв друг вид, съдържащи се в произведението, са само и единствено с цел забавление и не трябва да се разчита на тяхната точност, нито да бъдат правени опити да бъдат възпроизведени, тъй като това може да доведе до наранявания. Всички права запазени. Никаква част от тази книга не може да бъде ползвана или възпроизвеждана без изричното знание и писменото позволение на издателя.

ПОСЛЕДНИЯТ КОНТИНЕНТ

© Архонт – О, 2023

Всички права запазени.

Автор: © Тери Пратчет

Корица: © Джош Кирби

Превод: © Владимир Зарков

Редактор: Весела Петрова

Коректор: Ива Анастасова, Николай Генев

Предпечат: Студиото на А

Издател: Архонт – О

Английска, второ издание

ISBN 978-954-422-143-0

ТЕРИ ПРАГЧЕТ

ПОСЛЕДНИЯТ
КОНТИНЕНТ

София, 2023

Дискът е свят и огледало на светове.
Тази книга не е за Австралия. О, не!
Тя е за съвсем друго място, което по
някаква случайност тук-там е малко...
австралийско.
И все пак... няма проблеми, нали?

На фона на звездите преминава костенурка, понесла четири слона върху черупката си.

И костенурката, и слоновете са по-големички, отколкото хората биха очаквали, но сред звездите разликата между огромно и мъничко е относително миниатюрна.

Въпреки това костенурката и слоновете са (по костенурските и слонските стандарти) много големи. Те са натоварени със света на Диска – с огромните му земи, облачни плетеници и океани.

Хората *не живеят* на Диска в по-истински смисъл, отколкото в не толкова изпипани части на мултивселената обитават кълба. Е, да, планетите може и да са местата, където техните тела си поглъщат чая, но хората *живеят* другаде, в собствени светове, които много удобно се въртят около централните точки на главите им.

Когато боговете си правят дружески сбирки, те си разказват историята за една планета, чиито жители наблюдавали с умерен интерес как огромни ледени късове, помитащи наведнъж цели континенти, се стоварвали върху друг свят. А той по астрономическите мерки бил кажи-речи в съседния им двор, но те *не си мръднали пръста*, защото такива произшествия се случват само някъде из Космоса и не ги засягат. Някоя *разумна* раса поне би намерила кому да се оплаче. Впрочем никой не хваща

вяра на тази история, защото толкова тъпи твари никога не биха могли да открият слууда*.

Все пак хората са склонни да повярват в какво ли не. Например някои държат на легендата, че цялата Вселена се побирала в кожената торба на един старец.

И те са прави.

Други пък ги засичат: „Ей, я почакайте! Щом носи цялата Вселена в торба – нали такива ги разправяхте? – значи носи и себе си, и торбата вътре, защото Вселената обхваща всичко. Включително и него. Торбата също, разбира се. А тя вече трябваше да е вътре в себе си“.

Отговорът гласи: „Е, и?“.

Всички племенни митове съдържат истината. Зависи какво влагате в думата „истина“.

Общоприет тест за всемогъществото на някой бог е умението му да види падането и на дребна птичка. Но само един измежду боговете си води бележки и внася малки поправки, за да падне птичката следващия път по-бързо и по-тежко.

Може и да проумеем някога защо го прави.

Може и да проумеем защо човечеството е тук, макар че това вече е по-сложничко и подсказва друг въпрос: „Че къде другаде трябваше да сме?“. Ужасно е обаче да си представиш как някакво не-

* Открива се много по-лесно от огъня и съвсем мъничко по-трудно от водата.

търпеливо божество разбутва облаците и казва: „Ей, сган, още ли сте тук? Аз пък си мислех, че сте открили слууда преди десет хилядолетия! Докарвам десет трилиона тона лед в понеделник!“.

Може би дори ще проумеем защо е птицевчовката.*

Тежък мокър сняг се стоварваше върху градините и покривите на Невидимия университет, най-изтъкнатото висше учебно заведение по магия в света на Диска.

Снегът беше и лепкав, затова придаваше на околността вид на скъп, но пошъл орнамент и се напластяваше по обувките на Макабър, старшият бледлоу**, който решително крачеше в нощната ледена стихия.

Още двама бледлоу излязоха от една закътана ниша и тръгнаха в крак с него към главната порта.

Ритуалът беше стар, изпълняваше се от векове. През лятото неколцина туристи сигурно щяха да се навъртат наблизко, за да зяпат, но Церемонията на ключовете се провеждаше всяка нощ, независимо от сезона. Дреболии като леда, вятъра и снега нямаше как да я смутят. В минали времена някои бледлоу бяха прекрачвали през чудовища с безброй пипала, за да продължат

* Не защо птицевчовката е нещо. А изобщо защо.

** Бледлоу е мелез между портиер и квестор. Не ги подбират заради въображението им. Те просто нямат такава.

Церемонията. Други бяха плували в мътните талази на наводнения, бяха отпъждали с бомбетата си заблудени гълъби, харпии и дракони. Със същата невъзмутимост пренебрегнаха плебейската намеса на преподаватели, които отваряха с трясък прозорците на спалните си и крещяха: „Докога с тази проклета врява?! И какъв е *смисълът*?“. Нито веднъж не спряха, а и дори не им хрумваше да постъпят така. Немислимо е да прекратиш традицията. Позволено ти е единствено да я обогатяваш.

Тримата мъже стигнаха до по-плътните сенки под главната порта, която едва се различаваше във вихрушките. Дежурният бледлоу ги очакваше.

– Стой! Кой Идва! – кресна той с необикновено напрежение.

Макабър отдаде чест.

– Нося Ключовете На Архиканцлера! – отвърна с не по-малка сила.

– Предай Ми Ключовете На Архиканцлера!

Старшият бледлоу направи крачка напред, вдигна двете си ръце с длани, обърнати към гърдите, и потупа куртката си там, където някой отдавна изтлял в земята негов предшественик трябва да е имал два предни джоба. Туп-туп. После ги изпъна вдървено покрай хълбоците и потупа страничните си джобове. Туп-туп.

– По Дяволите! Бях Готов Да Се Закълна, Че Преди Минутка Ги Пъгнах Тук! – изрева той, изричайки всяка дума с усърдието на бульдог, захапал врага.

Пазителят на портата отдаде чест. И Макабър отдаде чест.

– Провери Ли В Останалите Си Джобове?

Макабър отдаде чест. Пазителят на портата отдаде чест. Пирамидка от сняг се трупаше върху шапката му.

– Май Съм Ги Оставил На Шкафчето. Все Тъй Става, А?

– Трябва Да Помниш Къде Си Ги Дянал!

– Стой, Бе, Може Да Са В Другата Ми Куртка!

Младият бледлоу, който тази седмица беше Пазител на Другата куртка, пристъпи тържествено към тях. Всеки отдаде чест. Младокът се прокашля и успя да извика със задавеното си от вълнение гърло:

– Не, Прерових... Джобовете Й Още... Сутринта!

Макабър кимна сдържано в знак на одобрение за свършената трудна работа и пак се потупа по джобовете.

– Стой! Да Му Се Не Види, Тук Били! Ама Че Съм Задръстен!

– Не Се Притеснявай, На Всички Ни Се Случва!

– Изчервих Се, Та Чак Се Препотих! Другия Път Ще Си Забравя Главата Някъде!

От мрака долетя скърцане на отворен прозорец.

– Ъ-ъ, моля за извинение, господа...

– Ето Ги, Значи, Ключовете! – още малко повиши глас Макабър.

– Много Съм Ти Благодарен!

– Питам дали не бихте могли... – продължи сърдитият глас, в който се промъкваше гузна нотка от самата идея да се оплаче.

– Всичко Е Наред! – кресна дежурният бледлоу, връщайки ключовете.

– ... да опитате по-тихичко...

– Боговете Да Благословят Всички Пристъпващи! – нададе див вой Макабър, а вените се издуваха по неговия аленеещ дебел врат.

– Друг Път Внимавай Къде Ги Пъхаш! Ха! Ха! Ха!

– Хо! Хо! Хо! – изрева и старшият бледлоу, който не беше на себе си от ярост.

Отдаде чест още по-вдървено, завъртя се кръгом с няколко съвсем излишни стъпки и закрачи обратно, мърморейки си под носа.

Прозорецът на малката лечебница на Университета се затвори.

– Този човек сериозно ме изкушава да го наругая най-сетне – промълви Ковчежникът. Бръкна непохватно в джоба си, извади малката си зелена кутийка с хапчета от сушени жаби и разпиля няколко от тях, преди да хване едно. – Не помня вече колко бележки съм му пращал. Да де, той твърди, че традицията трябвало да се спазва, но не знам защо е нужно и да е толкова... буен. – Ковчежникът си издуха носа и попита: – Как е пациентът?

– Не е добре – увери го деканът.

Библиотекарят беше тежко болен.

Снегът се лепеше по плътно затворените прозорци.

Пред бумтящите в камината пламъци имаше купчина одеяла, която потрепваше от време на време. Магьосниците я наблюдаваха угрижено.

Лекторът по съвременни руни трескаво прелистваше някакви книги.

– Ами как да познаем дали е от възрастта, или от друго? – оплака се той. – Кога един орангутан може да се смята за стар? А отгоре на това е и магьосник. И почти не излиза от Библиотеката. Толкова магически излъчвания поглъща... Простудата засяга някак морфичното му поле, но причината може да е каквато ви хрумне...

Библиотекарят кихна.

И промени външността си.

Магьосниците се вторачиха тъжно в нещото, което много приличаше на удобно кресло, незнайно защо тапицирано с червеникава козина.

– Какво ни е по силите да направим за него? – обади се Пондър Стибънс, най-младият от преподавателите в Университета.

– Може да му стане по-хубаво, ако добавим възглавнички – предположи Ридкъли.

– Господин архиканцлер, струва ми се, че това би било проява на неособено изтънчен вкус.

– Какво?! Всеки обича да се облегне удобно, ако се почувства малко отпаднал – заяви човекът, за когото болестите си оставаха неразгадаема тайна.

– Тази сутрин пък беше маса. Май от махагон. Поне успява да си запази цвета.

Лекторът по съвременни руни въздъхна и затвори книгата.

– Ама той съвсем сериозно е загубил контрол над морфичните си функции. Е, няма на какво да се чудим. Щом веднъж се промениш, всяка следваща промяна е още по-лесна. Уви, всеизвестен факт.

Озърна се към леко застиналата усмивка на архиканцлера и въздъхна. Муструм Ридкъли също се отличаваше с всеизвестна особеност – не се опитваше да проумее нещата, ако имаше кой да върши това вместо него.

– Доста трудно е – преведе на по-прост език лекторът по съвременни руни – да се промени формата на живо същество, но случи ли се веднъж, нататък няма проблеми.

– Май нещо не схванах...

– Архиканцлер, той беше човек, преди да се превърне в човекоподобно. Не помните ли?

– О, да. Смешно, ама май съм свикнал да го виждам какъвто си беше довчера. Пък и с човекоподобните сме братовчеди, ако се вярва на младия Стибънс.

Другите магьосници се постараха да добият по-безизразен вид. Пондър се намръщи мъченически.

– Той ми показва някои от невидимите писмена – съзаклятнически довери архиканцлерът. – Страшно са увлекателни.

Този път магьосниците се озъбиха на Пондър Стибънс, все едно се канеха да скастрият нехаен глупчо, запалил цигара в цех за фойерверки. Аха, вече знаеха кой е виновен! Както винаги...

– А това *благоразумно* ли е, драги господи-
не? – кисело се осведоми деканът.

– Декане, по една случайност аз съм архи-
канцлер – невъзмутимо напомни Ридкъли.

– Очевиден факт – сопна се другият с тон,
по-подходящ за рязане на твърди предмети.

– Ей, аз се интересувам от всичко, което
става тук. Стремя се да поддържам добра ат-
мосфера. И вратата ми е винаги отворена. Смя-
там се за член на колектива.

Пондър трепна.

– Не ми се вярва – подхвана замислено стар-
шият дискуссионен наставник, – да имам род-
нински връзки с човекоподобни. Щяха да ме
предупредят още като малък, нали? „Не обръ-
щай внимание на чичо Чарли, той поначало си
мирише неприятно.“ Или нещо подобно. Пък и
щяхме да имаме портрети на...

Креслото кихна. Настъпи неприятен миг
на морфично колебание, после Библиотекарят
си възвърна предишния вид. Магьосниците го
наблюдаваха спокойно в очакване на още ня-
коя промяна.

Пред себе си признаваха, че наистина не
беше лесно да си спомнят колегата като човек.
Отдавна бяха забравили дори името му.

Една магическа експлозия – произшествие
с твърде висока вероятност в Библиотеката при
такава плътност на неустойчиви книги по въл-
шебства – го запрати неочаквано сред редици-
те на далечните човешки сродници. И оттога-
ва той изобщо не съжеляваше за миналото си.